

8. maj 2015

FM2015/101

BETÆNKNING

afgivet af

Lovudvalget

vedrørende

FM 2015/101: Inatsisartutbeslutning om at Grønlands Selvstyre tiltræder Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen.

Afgivet til forslagens 2. behandling

Lovudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Laura Tåunâjik, Siumut, formand
Inatsisartutmedlem Justus Hansen, Demokraterne, næstformand
Inatsisartutmedlem Ineqi Kielsen, Siumut
Inatsisartutmedlem Aaja Chemnitz Larsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Iddimangiiu Bianco, Inuit Ataqatigiit

1. Om forslaget

Forslaget indebærer, at Inatsisartut tilslutter sig, at Grønlands Selvstyre tiltræder anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, som gør Haagerbørnebeskyttelseskonventionens bestemmelser til en del af grønlandsk ret. Dermed tilslutter Inatsisartut sig samtidig, at Grønland bliver omfattet af Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, ved at Danmark tilbagekalder det territoriale forbehold vedrørende Grønland.

Haagerbørnebeskyttelseskonventionen har til formål at undgå, at der i sager om beskyttelse af børn med tilknytning til flere stater opstår konflikt mellem disse stater retssystemer. Børn med tilknytning til flere stater skal være lige så effektivt beskyttet, som børn der kun har tilknytning til en enkelt stat.

Med henblik herpå, indeholder konventionen regler om, hvilken stats myndigheder, der har kompetence til at træffe afgørelse om beskyttelsesforanstaltninger i forhold til et barn, og

hvilken stats lovgivning afgørelsen skal træffes i henhold til. Endvidere indeholder konventionen regler om, i hvilke tilfælde en stat er forpligtet til at anerkende og fuldbyrde en afgørelse vedr. beskyttelsesforanstaltninger, som er truffet af myndighederne i en anden stat.

For at sikre en hensigtsmæssig sagsbehandling og en hurtig løsning af eventuelle kompetenceproblemer indeholder konventionen desuden regler om samarbejde mellem de involverede myndigheder. Uanset de almindelige kompetenceregler giver den altid myndighederne på det sted, hvor barnet opholder sig, ret til at træffe en midlertidig beslutning, hvis der opstår behov for et hurtigt indgreb til beskyttelse af barnet.

Konventionen gælder bl.a. i sager om børnebortførelse og udbygger det internationale samarbejde om beskyttelse af børn, der blev etableret ved Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civile aspekter af internationale børnebortførelser (Haagerkonventionen af 1980) og Europarådskonventionen af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af forældre-myndighedsafgørelser (Europarådskonventionen af 1980)¹.

Ligesom Haagerkonventionen af 1980 sikrer Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, at der ikke i den konventionsstat, som barnet er bortført til, kan træffes en afgørelse om forældremyndigheden over barnet. Sådanne afgørelser skal træffes i den stat, barnet er bortført fra. Er barnet bortført, anses barnet således som udgangspunkt fortsat for at have juridisk bopæl i det land, hvor barnet boede før bortførelsen. Kun myndighederne i dette land kan træffe afgørelse om forældremyndighed m.v. over barnet.

En afgørelse om forældremyndighed eller om barnets bopæl skal som udgangspunkt anerkendes og fuldbyrdes i de øvrige kontraherende stater.

Konventionen har alene betydning i forhold til de stater, der har tiltrådt konventionen, og som Danmark samarbejder med efter konventionen. Konventionen gælder børnebortførelser både fra Danmark til et andet konventionsland og fra et andet konventionsland til Danmark.

På nuværende tidspunkt er konventionen tiltrådt af 34 stater ud over Danmark. Danmark har indgået samarbejde om konventionen med 29 stater².

Konventionen består af syv kapitler:

Kapitel I (artikel 1-4) beskriver konventionens formål og fastsætter, at konventionen finder anvendelse på børn, der ikke er fyldt 18 år. Kapitellet indeholder endvidere en ikke-

¹ Inatsisartut behandler under denne samling et beslutningsforslag (FM 2015/99), som blandt andet indebærer, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig, at lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. sættes i kraft for Grønland. Loven gennemfører Haagerkonventionen af 1980 og Europarådskonventionen af 1980. Ved at tilslutte sig, at loven sættes i kraft for Grønland, giver Inatsisartut samtidig sit samtykke til, at Grønland bliver omfattet af Haagerkonventionen af 1980 og Europarådskonventionen af 1980, ved at Danmark tilbagekalder det territoriale forbehold vedrørende Grønland.

² Australien, Bulgarien, Cypern, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Kroatien, Lesotho, Letland, Litauen, Luxemburg, Malta, Marokko, Monaco, Montenegro, Polen, Portugal, Rumænien, Rusland, Schweiz, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn, Uruguay og Østrig.

udtømmende beskrivelse af, hvilke beskyttelsesforanstaltninger der falder inden for konventionens anvendelsesområde. Det gælder blandt andet forældreansvar (forældremyndighed, barnets bopæl og samvær), og anbringelse af barnet uden for hjemmet. Endelig er det i kapitlet fastsat, hvilke spørgsmål konventionen ikke finder anvendelse på, herunder blandt andet adoption, faderskab, underholdspligt, afgørelser om asyl og om indvandring, samt foranstaltninger, der er truffet som følge kriminelle handlinger begået af børn.

Kapitel II (artikel 5-12) fastslår, hvilken stats myndigheder der har kompetence til at træffe foranstaltninger med henblik på beskyttelse af et barns person eller formue. Som udgangspunkt er det myndighederne i den stat, hvor barnet har sædvanligt opholdssted, der har kompetence til at behandle sager om beskyttelsesforanstaltninger. Flytter barnet til en anden stat, overgår kompetencen til denne stat, bortset fra i tilfælde af ulovlig bortførelse eller tilbageholdelse. I hastetilfælde har myndighederne i den stat, hvor barnet befinder sig dog kompetencen til at træffe enhver nødvendig beskyttelsesforanstaltning.

Kapitel III (artikel 13-22) fastlægger, hvilket stats lovgivning de kompetente myndigheder skal anvende ved afgørelsen af sager, der er omfattet af konventionen. Som udgangspunkt anvender den kompetente myndighed sin egen lovgivning.

Kapitel IV (artikel 23-28) indeholder regler om anerkendelse og fuldbyrdelse i én kontraherende stat af beskyttelsesforanstaltninger truffet i en anden kontraherende stat, herunder grunde til at nægte anerkendelse.

Kapitel V (artikel 29-39) fastlægger grundlaget for samarbejdet mellem de kontraherende stater om dels løsningen af konkrete sager, dels om håndtering af generelle problemstillinger. Til brug for dette samarbejde skal der oprettes en centralmyndighed i hver enkelt stat.

Kapitel VI-VII (artikel 40-63) består af en række almene bestemmelser om bl.a. behandlingen af sager, der er omfattet af konventionen, herunder beskyttelse af fortrolige oplysninger og anvendelsen af konventionen i forhold til stater med mere end ét retssystem. Kapitlerne indeholder endvidere bestemmelser om, hvilke forbehold staterne kan tage, samt om konventionens ikrafttræden.

Der er redegjort for det nærmere indhold af konventionens 7 kapitler i afsnit 2.1 - 2.6 i det resumé af konventionen, som er optaget som bilag 4 til beslutningsforslaget.

2. Lovudvalgets bemærkninger vedr. forslaget

Anordningsudkastets § 1, stk. 1, fastsætter, at bestemmelserne i Haagerbørnebeskyttelseskonventionen gælder i Grønland.

Af anordningsudkastets § 1, stk. 2, fremgår, at en dansk oversættelse af konventionen er medtaget som bilag til loven.

Lovudvalget konstaterer imidlertid, at bilaget mangler i den version, som er forelagt for Inatsisartut. Lovudvalget har derfor optaget en dansk oversættelse af konventionen som bilag til denne betænkning.

Det er Lovudvalgets principielle opfattelse, at enhver retsregel med virkning for Grønland skal være tilgængelig for borgere og myndigheder m.v. i en grønlandsk version. Lovudvalget forudsætter derfor, at offentliggørelsen af den grønlandske version af anordningen også vil omfatte en grønlandsk oversættelse af konventionen. Lovudvalget **opfordrer** Naalakkersuisut til for god ordens skyld at anmode Rigsmyndighederne om at være opmærksomme herpå.

3. Øvrige bemærkninger

Under forårssamlingen 2014 fremsatte det daværende Naalakkersuisut et forslag til inatsisartutlov om hjælp til børn og unge.

Forslagets § 3, stk. 6-7, var affattet således:

Stk. 6. Naalakkersuisut kan fastsætte bestemmelser om behandling af sager efter denne lov, der er omfattet af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen). Naalakkersuisut kan endvidere fastsætte bestemmelser om kommunalbestyrelsens adgang til at opkræve betaling for foranstaltninger, der er truffet med henvisning til konventionen.

Stk. 7. De afgørelser, som kommunalbestyrelsen træffer efter Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, kan indbringes for Det Sociale Ankenævn. Klagerne behandles efter bestemmelserne i denne lov.

I lovbemærkningerne til bestemmelserne var følgende oplyst:

Til stk. 6 og 7
Bestemmelserne er nye.

Haagerbørnebeskyttelseskonventionen gælder på nuværende tidspunkt ikke for Grønland. Bestemmelserne giver mulighed for, at Grønland i fremtiden vil kunne tiltræde konventionen. Hvis den familieretlige lovgivning i Grønland skal ajourføres, vil det formodentlig kræve, at Haagerbørnebeskyttelseskonventionen sættes i kraft for Grønland. Justitsministeriet har derfor til hensigt, at Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om Haagerkonventionen skal på inatsisartutsamlingen EM 2014 til udtalelse, således at anordningen kan træde i kraft den 1. januar 2015. Dette er samtidig med forslaget ønskede ikrafttrædelsestidspunkt.

Stk. 6 hjemler adgangen for Naalakkersuisut til at udstede en bekendtgørelse vedrørende behandlingen af sager omfattet af Haagerbørnebeskyttelseskonventionen.

Haagerbørnebeskyttelseskonventionen indeholder kompetenceregler, der giver myndighederne i en stat ret – og indirekte pligt – til at træffe beskyttelsesforanstaltninger over for børn, der befinder sig på statens område, også selvom de ikke har bopæl der.

Lovforslaget blev 1. behandlet under forårssamlingen 2014, men 2. behandlingen blev udskudt til efterårssamlingen 2014 – hvor forslaget imidlertid bortfaldt som følge af valgudskrivelsen. Lovforslaget er ikke genfremsat til indeværende samling.

Tilvejebringelse af regler svarende til lovforslagets § 3, stk. 6-7, udestår således fortsat. Lovudvalget **opfordrer** Naalakkersuisut til at være opmærksom herpå.

4. Lovudvalgets indstilling

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Laura Tàunâjik,
Formand
Siumut

Justus Hansen
Demokraterne

Ineqi Kielsen
Siumut

Aaja Chemnitz Larsen
Inuit Ataqatigiit

Iddimanggiu Bianco
Inuit Ataqatigiit